

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โคพื้นเมืองจัดเป็นโคเนื้อพันธุ์ดั้งเดิมของไทยเราที่มีการเลี้ยงดูมาเป็นเวลาช้านานควบคู่กับการทำอาชีพการเกษตร รูปร่างทั่วไปมีขนาดเล็ก มีความทนทานต่อสภาพอากาศร้อน โรคพยาธิและแมลงรบกวนได้ดี หากินเก่ง สามารถใช้ประโยชน์จากอาหารหยาบคุณภาพต่ำได้ โคพื้นเมืองมีความสำคัญยิ่งต่อคนในท้องถิ่น ใช้เป็นอาหาร และเป็นแหล่งรายได้เสริมเสมือนธนาคารออมทรัพย์ของเกษตรกรรายย่อย ทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งของอารยธรรมและทรัพยากรทางพันธุกรรมของประเทศ (กัลยา บุญญานุวัตร, ม.ป.ป.) อย่างไรก็ตามในปัจจุบันประเทศไทยประสบกับปัญหาโคพื้นเมืองมีจำนวนลดลง จากรายงานข้อมูลเศรษฐกิจการปศุสัตว์ประจำปี พ.ศ. 2549 พบว่า ประเทศไทยมีจำนวนโคพื้นเมือง ซึ่งเลี้ยงกระจายอยู่ตามภาคต่างๆ ของประเทศ มีจำนวน 5,655,470 ตัวในปี พ.ศ. 2553 พบว่า จำนวนโคพื้นเมืองลดลงเหลือเพียงจำนวน 4,610,395 ตัว (ปวีณา ศรีลาศักดิ์, 2553) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากนโยบายการเลี้ยงโคของรัฐบาลในอดีตที่ผ่านมาได้เน้นการผลิต เพื่อบริโภคและทดแทนการนำเข้าเนื้อโคจากต่างประเทศ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์ เกิดการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างโคพื้นเมืองไทยกับโคพันธุ์ต่างประเทศทำให้เกิดการสูญเสียแหล่งพันธุกรรมโคพื้นเมืองไทยได้ ประกอบกับเกษตรกรไทยนิยมเลี้ยงโคพันธุ์ต่างประเทศทั้งพันธุ์แท้และลูกผสม จนทำให้โคพื้นเมือง ซึ่งสามารถเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้ดีในสภาพแวดล้อมของเกษตรกรในท้องถิ่นถูกละเลย และไม่มีการอนุรักษ์สายพันธุ์อย่างจริงจัง (กัลยา บุญญานุวัตร และคณะ, 2548 : 1 - 9) ในเบื้องต้นได้มีการจัดแบ่งโคพื้นเมืองไทยตามลักษณะรูปร่างภายนอก ตามภูมิภาคและวัตถุประสงค์ของการเลี้ยงออกเป็น 4 กลุ่มสายพันธุ์ คือ กลุ่มภาคเหนือ (วัวขาวลำพูน) กลุ่มภาคใต้ (วัวชน) กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (วัวอีสาน) และกลุ่มภาคกลาง (วัวลาน) (กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์, ม.ป.ป. ข)

จังหวัดเพชรบูรณ์นับเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายทางประเพณี วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับโคพื้นเมืองไทยในเขตภาคกลางที่เรียกว่าวัวลาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นจากวิถีชีวิตของคนเพชรบุรี ที่มีการนำวัวลานเพื่อสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินในรูปแบบของเกมกีฬาและการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกีฬาวัวลาน (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2545 : 56 - 57) ซึ่งเป็นกีฬาพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวจังหวัดเพชรบุรี ประเพณีวัวลานนับเป็นกีฬาของ

ถูกผู้ขายเมืองเพชรที่ได้รับความนิยมอย่างสูงเสมือนกับเป็นหัวใจของคนในท้องถิ่น ด้วยว่า วัวลานเป็นสัตว์ที่คลุกคลีอยู่กับวิถีความเป็นอยู่ของชาวบ้านมาตั้งแต่บรรพกาลจึงมีความเกี่ยวข้องโดยตรงในด้านความเชื่อ ทศนคติและมีการสั่งสมของภูมิปัญญาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตกับ วัวลาน (ภาคภูมิ ลบถม, 2551) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคัดเลือกวัวเพื่อวิ่งลานด้วยการดูลักษณะทาง ภายนอกที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) ซึ่งเป็นลักษณะเชิงคุณภาพ (Qualitative) และมีการสืบทอด และมืองค์ความรู้หรือเรียกว่าภูมิปัญญาในการเลี้ยงดูวัวเพื่อวิ่งลาน ที่มีลักษณะความเป็นอัตลักษณ์ ของท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งองค์ความรู้และทักษะนี้ย่อมเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ และ ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ ปรับแต่งและถ่ายทอดสืบต่อกันมายาวนาน จึงนับเป็นภูมิปัญญา ท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาไทยตามคำจำกัดความของสำนักงานคณะกรรมการศึกษา ซึ่งภูมิปัญญามัก เป็นความรู้เฉพาะตัวบุคคล ส่วนใหญ่จะถูกถ่ายทอดผ่านบุตร หลาน หรือเครือญาติใกล้ชิดที่สนใจ รับการถ่ายทอดเท่านั้น โดยรูปแบบหรือวิธีการต่างๆ เช่น การบอกเล่า การทำให้ดู หรือการปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะใช้วิธีการจดจำ และฝึก ทักษะด้วยการลองผิดลองถูก ส่วนมากไม่มีการบันทึกองค์ความรู้นี้ ไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเมื่อเจ้าของภูมิปัญญาเสียชีวิตลง องค์ความรู้เหล่านี้ก็อาจจะสูญหายไปกับ เจ้าของจึงถือว่าเป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่ามาก ซึ่งถ้าหากใช้กระบวนการรวบรวมวิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบ ก็จะได้องค์ความรู้สำคัญขึ้นมาอีกแขนงหนึ่ง (กิตติ กุบแก้ว, 2553 : 2)

ในปัจจุบันกลุ่มเกษตรกรที่เลี้ยงวัวลานรายย่อยบางกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนทัศนคติใน การคัดเลือกโคเพื่อวิ่งลาน โดยการเลี้ยงโคลูกผสมเพื่อนำมาวิ่งลานทดแทนโคพื้นเมืองพันธุ์ไทยแท้ (ประยูร พรธรรมราช, 2554, มกราคม 15) จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ ภายนอกของวัวลานพันธุ์ไทยแท้ ที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และการสำรวจการกระจาย ประชากรวัวลานในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นการเลี้ยงดูวัวลาน เพื่อเป็นแนวทางบูรณาการในการส่งเสริมและการอนุรักษ์การเลี้ยงวัวลานสอดคล้องกับ แนวนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ในการ พัฒนาสังคมที่อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันและมีการดำเนินงานตาม “แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักการปฏิบัติที่สำคัญ โดยยึดหลัก “ความพอเพียง” ของวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์และ การพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคล ชุมชน และสังคมนั้นๆ มุ่ง “ความสมดุล” ระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการเข้าถึงข้อมูลและพัฒนา องค์ความรู้ เพื่อการบริหารจัดการ ควบคู่กับการรื้อฟื้นภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการฐานทรัพยากร ของตนเอง สร้างทางเลือกของการพัฒนาบนความหลากหลายทางชีวภาพ และความหลากหลาย ทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงความเข้มแข็งและภูมิปัญญาของชุมชนท้องถิ่น (ยุทธศาสตร์ความ หลากหลายทางชีวภาพในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10, ม.ป.ป.)

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เป็นมหาวิทยาลัยเพื่อท้องถิ่น มีพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ ซึ่งในปัจจุบันการศึกษามีจำกัดอยู่เพียงในห้องเรียน แต่การศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มนุษย์หรือคนทุกคนมีโอกาสได้เรียนรู้ทุกเรื่อง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 66 กล่าวว่า “ผู้เรียนมีสิทธิ์ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยได้พิจารณาว่าควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาคุณภาพของการศึกษาในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ ฐานความรู้ที่เน้นการใช้ความรู้เป็นฐานสนองตอบต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรียังมีพันธกิจสำคัญในการส่งเสริม และทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งการบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการวิจัยและการเรียนการสอน (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 2553) ดังนั้น การวิจัยและพัฒนา การจัดการความรู้ เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยวवलาน (ววลานเมืองไทย) ในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ไม่เพียงเป็นการบูรณาการ ภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมกับการเรียนการสอน ยังเป็นแนวทางหลักสำคัญที่จะเข้าถึงข้อมูล และพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการอนุรักษ์และเป็นการบริหารจัดการความรู้เกี่ยวกับววลานในจังหวัดเพชรบุรีให้เกิดความยั่งยืนในท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการเพิ่มศักยภาพการใช้ประโยชน์ความเป็นอัตลักษณ์ของลักษณะทาง วัฒนธรรมววลานอย่างยั่งยืนต่อไป

ปัญหาการวิจัย

1. จังหวัดเพชรบุรียังไม่มีการจัดการความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยวवलานที่มีความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่จะเป็นแนวทางการอนุรักษ์ววลานซึ่งเป็นโคพื้นเมืองในจังหวัดเพชรบุรี
2. จังหวัดเพชรบุรียังไม่มีการจัดการความรู้และการบันทึกองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยวवलานในจังหวัดเพชรบุรี เป็นลายลักษณ์อักษร ทำให้องค์ความรู้เหล่านี้ก็จะสูญหายไป
3. มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรียังไม่มีการจัดการความรู้ เกี่ยวกับอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยวवलาน (โคพื้นเมืองไทยในจังหวัดเพชรบุรี) โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โจทย์/คำถามการวิจัย

1. อัตลักษณ์ของลักษณะที่ปรากฏภายนอกของวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี และการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรีเป็นอย่างไร
2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรีมีอะไรบ้าง
3. ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และบุคคลทั่วไปต่อการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยงวัวลาน (โคพื้นเมืองไทย) ในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของลักษณะที่ปรากฏภายนอกของวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี และการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี
2. เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และบุคคลทั่วไปต่อการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยงวัวลาน (โคพื้นเมืองไทย) ในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

วัวลานและการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรีมีอัตลักษณ์ของลักษณะที่ปรากฏภายนอก แตกต่างจาก วัวและการเลี้ยงวัวในภูมิภาคอื่นๆ

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

ผู้เลี้ยงและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัวลานในจังหวัดเพชรบุรีมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัวลาน

สมมติฐานการวิจัยที่ 3

นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรีและบุคคลทั่วไป มีความพึงพอใจในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏ และการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรการวิจัย

ตัวแปรการวิจัยที่ 1

ตัวแปรต้น : พื้นที่การเลี้ยง ฟาร์มของเกษตรกรที่เลี้ยงวัว และอายุของวัวในจังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรตาม : ลักษณะที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) และวิธีการเลี้ยงวัวลาน ในเขตจังหวัดเพชรบุรี (อัตลักษณ์และการเลี้ยงวัวลานจังหวัดเพชรบุรี)

ตัวแปรการวิจัยที่ 2

ตัวแปรต้น : ประชาชนท้องถิ่น นายพวง หมอตอนวัวพื้นบ้าน และเกษตรกรผู้เลี้ยงวัวลาน

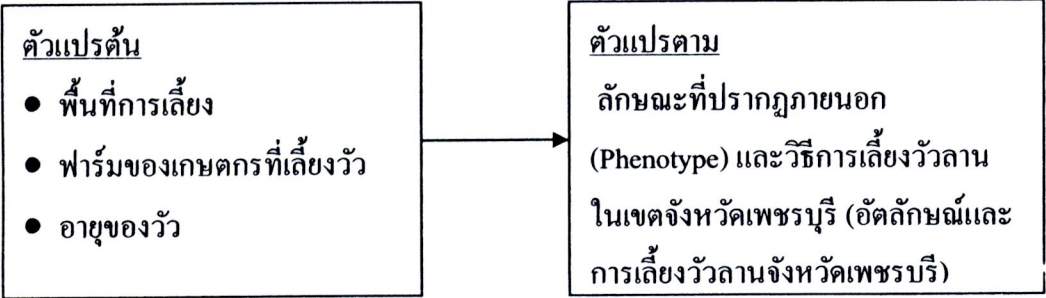
ตัวแปรตาม : ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) และการเลี้ยงวัวลานจังหวัดเพชรบุรี

ตัวแปรการวิจัยที่ 3

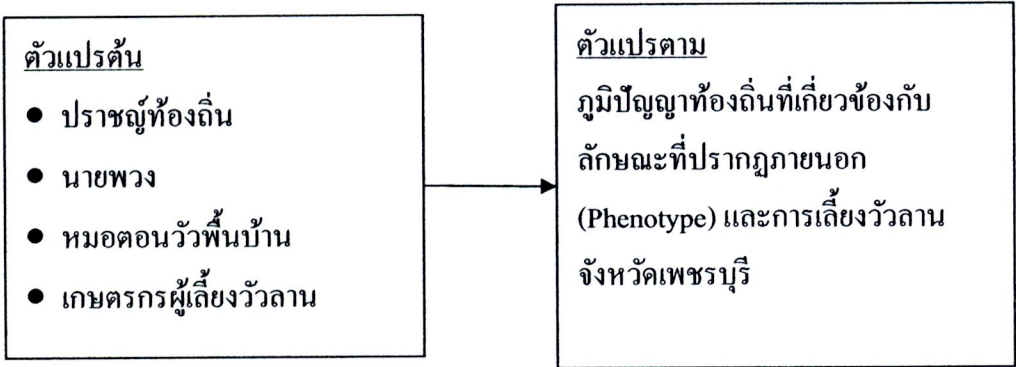
ตัวแปรต้น : นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และบุคคลทั่วไป

ตัวแปรตาม : ความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี และบุคคลทั่วไป ต่อการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยงวัวลาน (โคพื้นเมืองไทย) ในจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

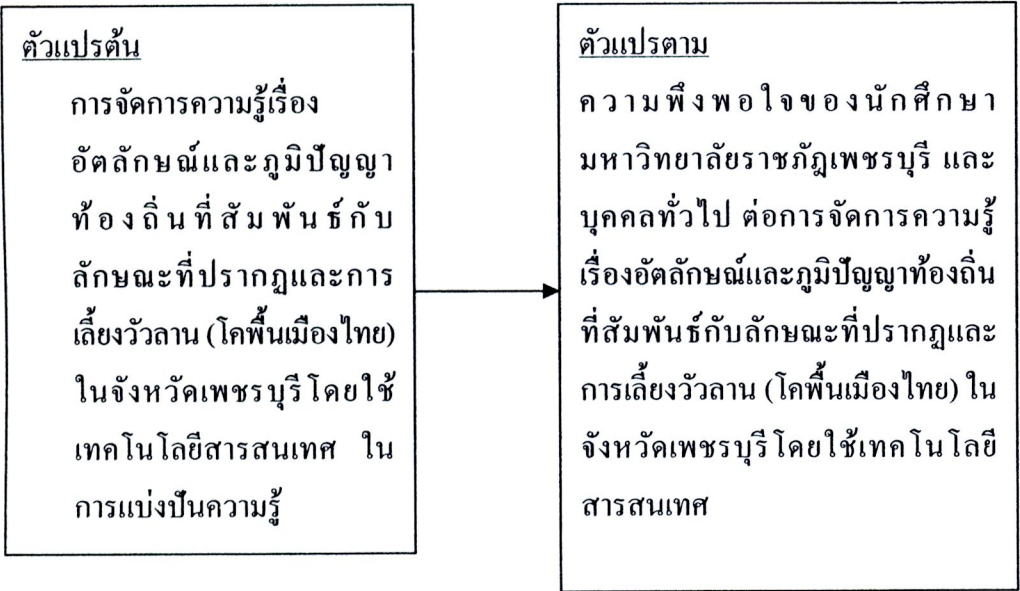
ตัวแปรการวิจัยที่ 1

ตัวแปรการวิจัยที่ 2

ตัวแปรการวิจัยที่ 3

ภาพที่ 1.1 แสดงตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

วัวลาน หมายถึง โคพื้นเมืองเพศผู้ในจังหวัดเพชรบุรีที่ผ่านการตอนที่ถูกนำมาวิ่งแข่งขันกันในลาน

พวง หมายถึง กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่สมัครใจในการนำวัวลานมารวมกัน เพื่อวิ่งลานประมาณ 20-30 ตัวต่อ 1 พวง โดยมีบุคคลที่เป็นเสมือนหัวหน้าพวงหรือหัวหน้าทีม ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกลุ่มที่เรียกว่านายพวง

อัตลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่บ่งชี้เฉพาะในด้านลักษณะที่ปรากฏภายนอก การเลี้ยวรวมทั้งภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้องซึ่งทำให้วัวลานเป็นที่รู้จักหรือจดจำได้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ทักษะคิด ความคิด กระบวนการ และความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยววัวลาน ที่มีการสั่งสม ถ่ายทอดสืบต่อกันมาในจังหวัดเพชรบุรี รวมถึงความคิดริเริ่มของบุคคลในท้องถิ่นและได้รับการยอมรับว่าเป็นสิ่งดีมีคุณค่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานวิจัยนี้ หมายถึง วรรณกรรมท้องถิ่นที่ปรากฏในรูปคำบอกเล่า หรือเอกสาร รวมถึงบุคคลในท้องถิ่นที่มีการรวบรวม สะสม จดจำ เรื่องราว ความเชื่อ และสามารถบอกเล่าถ่ายทอดได้

การจัดการความรู้ หมายถึง กระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่ หรือเรียนรู้มา มาจัดการไว้ให้เกิดประโยชน์ในท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การค้นคว้า และรวบรวมความรู้ การจัดเก็บความรู้ เพื่อสะดวกในการค้นคว้า การวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ การใช้ความรู้การสื่อสารเผยแพร่เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยแบ่งปันความรู้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาการจัดการความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับลักษณะที่ปรากฏและการเลี้ยววัวลาน (โคพื้นเมืองไทย) ในจังหวัดเพชรบุรีโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการศึกษา สำรวจ วิเคราะห์และ สังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) ของวัวลานเพศผู้ ที่ถูกนำมาวิ่งแข่งขันกันในลานที่เป็นอัตลักษณ์ของวัวลาน การกระจายประชากรของวัวลานและการเลี้ยววัวลานในจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับลักษณะที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) และการเลี้ยววัวลาน เพื่อพัฒนาเป็นองค์ความรู้และใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศในการจัดการความรู้ โดยการพัฒนาในรูปแบบของเว็บไซต์ “วัลลภเมืองเพชร” เพื่อช่วยในการแบ่งปันความรู้ ซึ่งมีขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาการจัดการความรู้วัลลภจังหวัดเพชรบุรี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและเก็บข้อมูล (Investigation Knowledge)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างองค์ความรู้เรื่องวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี (Body of Knowledge Development)

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการความรู้ (Knowledge Management)

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transferring)

ขั้นตอนที่ 1 การสำรวจและเก็บข้อมูล (Investigation Knowledge)

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากบทความ หนังสือ เอกสารการวิจัย และวิทยานิพนธ์ต่างๆ เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

2. การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบ่งเป็น 2 ส่วน

2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี โดยการศึกษาลักษณะที่ปรากฏภายนอก (Phenotype) ของวัลลภเพศผู้ที่ถูกนำมาวิ่งแข่งขันกันในตลาดจากทุกอำเภอ ในจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งการเลี้ยงวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี

2.2 เพื่อศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับวัลลภจากผู้มีความรู้หรือประสบการณ์เกี่ยวกับวัลลภ ไม่น้อยกว่า 10 ปี ประกอบด้วย นายพวง ปราชญ์ท้องถิ่นหรือผู้รู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับกีฬาวัลลภ เช่น กรรมการตัดสินการประกวดวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี จำนวนทั้งสิ้น 85 คน ในจังหวัดเพชรบุรี โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับวัลลภในจังหวัดเพชรบุรีไว้ 3 ด้าน คือ

1. ภูมิปัญญาเลี้ยงดูวัลลภ

1.1 เรื่องทั่วไปเกี่ยวกับวัลลภ อาทิ ความเป็นมาการเล่นวัลลภ พิธีกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับวัลลภ

1.2 ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับใช้สมุนไพรในการเลี้ยงวัลลภ

1.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่นการตอนวัลลภ

2. แนวความคิดเกี่ยวกับการคัดเลือกวัลลภ โดยคุณลักษณะที่ปรากฏภายนอก

3. การคัดเลือกวัลลภโดยการดูขวัญ และลักษณะที่เป็นกาลกิณีและอัปมงคล

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างองค์ความรู้เรื่องวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี (Body of knowledge Development)

นำข้อมูลอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี มาทำการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดองค์ความรู้เรื่องวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี โดยแบ่งเป็น 4 หัวข้อ คือ

1. เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัลลภ
2. เรื่องลักษณะทางกายภาพของวัลลภ
3. เรื่องการเลี้ยงดูและการจัดการวัลลภ
4. เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการเลี้ยงดูวัลลภ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดการความรู้ (Knowledge Mangement) มี 2 ส่วน คือ

1. การคัดเลือกและประยุกต์องค์ความรู้

ทำการคัดเลือกและประยุกต์องค์ความรู้เรื่องวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อจะนำไปแบ่งปันความรู้ ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้เกี่ยวกับวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี ในด้านของความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัลลภ ลักษณะทางกายภาพของวัลลภ การเลี้ยงดูและการจัดการวัลลภ รวมไปถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับวัลลภ และลักษณะประจักษ์ของวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้

มีการดำเนินการโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ ในรูปแบบเว็บไซต์ “วัลลภเมืองเพชร” ซึ่งประกอบด้วย องค์ความรู้เกี่ยวกับวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี ลักษณะประจักษ์ของวัลลภในจังหวัด

ขั้นตอนที่ 4 การถ่ายทอดความรู้ (Knowledge Transferring)

การประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัลลภในจังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ ในรูปแบบของเว็บไซต์ “วัลลภเมืองเพชร” โดยทำการประเมินกับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จำนวน 115 คน และบุคคลทั่วไป 80 คน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ลักษณะประจำพันธุ์ของวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี
2. องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและลักษณะการเลี้ยงวัวลานที่มีการจัดเก็บและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร
3. รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ ในรูปแบบของเว็บไซต์ “วัวลานเมืองเพชร”
4. รูปแบบการจัดการความรู้เรื่องอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ปรากฏภายนอกและการเลี้ยงวัวลานในจังหวัดเพชรบุรี โดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการแบ่งปันความรู้ ในรูปแบบของเว็บไซต์ วัวลานเมืองเพชรที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดการความรู้สัตว์พื้นเมืองอื่นๆ เพื่อการอนุรักษ์